

Lastenkulttuurin yleisavustukset putosivat – yli 50 000 lasta jää ilman laadukkaita taide- ja kulttuurikokemuksia

Valtion kohdistamat määrärahat lastenkulttuuriin ovat suhteettoman pienet. Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkistanut lastenkulttuurin yleisavustusten ja lastenkulttuurin festivaalien avustukset vuodelle 2024. OKM leikkasi lastenkulttuurilta 98 500 €, eli noin 5 % verrattuna edelliseen vuoteen.

Liiton jäsenet, laadukkaat lastenkulttuurikeskukset ja lastenkulttuuritoimijat, toteuttavat Lastenkulttuurin laatukäsikirjan mukaista toimintaa, jossa sitoudutaan yhteisesti määriteltyihin kriteereihin yhdenvertaisuudesta, lapsilähtöisyydestä ja ammatillisuudesta. Vuonna 2024 lastenkulttuurin avustukset vähenevät yhteensä 5 % ja myös eri toimijoiden keskinäisten jakosuhteiden muutokset herättävät paljon huolta. Esimerkiksi Lapin lastenkulttuuriverkosto, joka on toiminut vuodesta 2006, jäi kokonaan ilman yleisavustusta. Ministeriö ei perustele päätöksiä eivätkä ne perustu selkeästi määriteltyihin mittareihin. Yksi OKM:n lastenkulttuurin yleisavustuksen tavoitteista on lisätä taiteen ja kulttuurin tasavertaista saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille.

”Tuntuu todella erikoiselta, että esimerkiksi 16:ssa Lapin kunnassa toimivan Lapin lastenkulttuuriverkoston rahoituksen lakkauttaminen lisää tasavertaista saatavuutta Suomessa” kertoo liiton toiminnanjohtaja Alekski Valta.

Aiemmin viime viikolla ilmoitettiin taide- ja kulttuurijärjestöjen yleisavustukset ja joukossa oli useita liiton jäsenorganisaatioita. Myös siellä avustuksia leikattiin. Lastenkulttuuriverkostolla on vuosittain yli miljoona asiakaskohtaamista lasten ja nuorten kanssa. *”Opetus- ja kulttuuriministeriön leikkaukset lastenkulttuuriin tuntuvat erityisen pahalta, koska ne kohdistuvat suoraan lapsiin ja nuoriin. 5 % leikkaus lastenkulttuuriin tarkoittaa sitä, että valtio otti pois 50 000 lapsen ja nuoren mahdollisuuden laadukkaaseen kulttuuri- ja taidekokemukseen”* kertoo Valta.

Yleisavustus lastenkulttuurille on alle kaksi miljoonaa euroa, vuonna 2024 yleisavustus on 1 890 000 €. Lastenkulttuurikeskusten valtionavun pariin on usean vuoden ajan tullut uusia toimijoita kokonaisresurssin pysyessä samana tai pienentyessä. Pienet määrärahat ovat tarkoittaneet mittavia sopeuttamistoimia lapsille ja nuorille suunnatuissa taide- ja kulttuuripalveluissa, kuten avoimessa perhetoiminnassa, varhaiskasvatuksen ja koulupäivän aikana tapahtuvassa toiminnassa sekä erilaisissa tapahtumissa, työpajoissa ja näyttelyissä. Syrjäseuduilla tilanne on erityisen tukala, ja koronapandemian jäljiltä koko toimijakenttä on vaikeuksissa.

Valtio heikentää lastenkulttuurin toimintaedellytyksiä

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry on valtakunnallinen lastenkulttuuritoimijoiden keskusjärjestö, joka edistää lastenkulttuurialan toimintaa ja tunnettuutta Suomessa. Liiton toimintaa rahoitetaan OKM:n yleisavustuksella, mutta pääosa resurssista tulee hankkeista. Vuoden 2023 lopussa selvisi, että valtio, opetus- ja kulttuuriministeriön kautta, jättäytyy pois rahoittamasta vuosittain kaikki Suomen kahdeksaluokkalaiset tavoittavaa ja Suomen historian suurinta kulttuurikasvatusohjelmaa, [Taidetestaajat-ohjelmaa](#). Rahoitus koko ikäluokalle

Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto on 37 lastenkulttuurikeskuksen keskusjärjestö, jonka toiminnan painopisteet ovat lastenkulttuuritoiminnan kehittämisessä ja verkoston koordinoinnissa. Liitto vahvistaa lastenkulttuurialan osaamista ja tunnettuutta valtakunnallisesti. Tavoitteena on yhdenvertaisen ja hyvinvointia tukevan lastenkulttuuritoiminnan kehittäminen kaikkialle maahan. Toimintamme arvot ovat laatu – lapsilähtöisyys – taide – yhdenvertaisuus. Liiton toimipiste sijaitsee Tampereella.

kohdistuvasta ohjelmasta on siis jäänyt täysin toiminnan käynnistäjien, yksityisten säätiöiden Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin vastuulle. Loppuvuodesta 2023 liitolle ilmoitettiin, että [Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen](#) toiminta, jota liitto on hoitanut ohjelman käynnistyttyä, siirtyy liitolta Opetushallitukseen. Nyt liitolta itseltään pudotetaan vielä 10 000 eurolla yleisavustusta.

”Olen pettynyt. Ei vaikuta siltä, että nautimme opetus- ja kulttuuriministeriön papereissa luottamusta. Hallitusohjelmassa luvataan edistää lastenkulttuurin saavutettavuutta, mutta samaan aikaan alalta leikataan. Se heikentää lasten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa ja maalaa synkkää kuvaa Suomen lasten mahdollisuuksista tulevaisuudessa” kertoo liiton puheenjohtaja, kansanedustaja Fatim Diarra.

Ohessa on kiteytetty oleelliset syyt miksi lastenkulttuurista ei saa leikata:

- Hallitusohjelmassa luvataan edistää lastenkulttuurin saavutettavuutta – käytännössä nyt päätetyt leikkaukset ovat hallitusohjelman lupauksen vastaisia.
- Koronan jälkihoidossa hallitus on luvannut pitää huolta lapsista ja nuorista – leikkaukset lastenkulttuurista ovat ristiriidassa Kansallisen lapsistrategian kanssa.
- Taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille lapsille. Ne ovat kaikkien lasten oikeus jopa enemmän kuin aikuisten. Oikeus taiteeseen ja kulttuuriin on kirjattu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, johon Suomi on sitoutunut yhtenä ensimmäisistä maista.
- Leikkaus lastenkulttuurista iskee pahimmin juuri niihin lapsiin, jotka ovat muita haavoittuvimmassa asemassa ja joiden kulttuuriset oikeudet toteutuvat muita heikommin. Lastenkulttuurin määräraha on tarkoitettu toimintaan, joka on mahdollisimman saavutettavaa ja yhdenvertaista, ja tarkoitettu ihan kaikille lapsille, ei vain erityislahjakkaina pidetyille.
- Valtion tuki on kuntaorganisaatiossa suorassa yhteydessä kuntien rahoitukseen – mikäli valtion avustus pienenee, myös kunnan rahoitus pienenee.

Lastenkulttuurin määrärahat ovat olleet riittämättömät jo pitkään, ja leikkaukset lisäävät ahdinkoa ennestään. Lastenkulttuurin kautta vahvistuva kulttuurinen osallisuus on investointi lasten kykyyn toimia tasavertaisina yhteiskunnassa läpi elämän.

Koronan jälkihoidossa hallituksen tulisi satsata laadukkaaseen lastenkulttuuriin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Pandemian aikana lasten ja nuorten yhteys taide- ja kulttuurielämään väheni, ja tätä tilannetta pitäisi korjata lisäämällä rahoitusta leikkausten sijaan, jotta varmistamme hyvinvoivan ja elinvoimaisen yhteiskunnan tulevaisuudessa.

Taide ja kulttuuri kuuluvat lapsille ja nuorille, ne lisäävät heidän hyvinvointiaan ja osallisuuttaan. Suomessa on osaava ja innostunut lastenkulttuurin toimijakenttä, joka tuottaa taide- ja kulttuuripalveluita lapsille ja yhdessä lasten kanssa. Lasten kulttuuristen oikeuksien toteutuminen on nyt aikuisten päätöksistä kiinni. Valtion pitää osoittaa pikaisesti lisärahoitusta lastenkulttuuriin hallitusohjelman lupauksen mukaisesti.

Lisätietoja:

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry
Toiminnanjohtaja Aleks Valta, 040 820 5425
aleksi.valta@lastenkulttuuri.fi

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry
Puheenjohtaja Fatim Diarra
fatim.diarra@eduskunta.fi

Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto on 37 lastenkulttuurikeskuksen keskusjärjestö, jonka toiminnan painopisteet ovat lastenkulttuuritoiminnan kehittämisessä ja verkoston koordinoinnissa. Liitto vahvistaa lastenkulttuurialan osaamista ja tunnettuutta valtakunnallisesti. Tavoitteena on yhdenvertaisen ja hyvinvointia tukevan lastenkulttuuritoiminnan kehittäminen kaikkialle maahan. Toimintamme arvot ovat laatu – lapsilähtöisyys – taide – yhdenvertaisuus. Liiton toimipiste sijaitsee Tampereella.